

DOUWE EGBERTS

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

15. juuli 2004*

Kohtuasjas C-239/02,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ artikli 234 alusel Rechtbank van Koophandel te Hasselt'i (Belgia) esitatud eelotsusetaotlus nimetatud kohtus pooleliolevas asjas järgmiste poolte vahel:

Douwe Egberts NV

versus

Westrom Pharma NV,

Christophe Sourainis, ärinimi „Établissements FICS”,

ning

Douwe Egberts NV

versus

FICS-World BVBA,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

EÜ artikli 28 tõlgendamiseks, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiivi 1999/4/EÜ kohvi- ja siguriekstraktide kohta (EÜT L 66, lk 26) artikli 2 tõlgendamiseks ja selle kehtivuse tuvastamiseks ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, lk 29) artikli 18 tõlgendamiseks,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans ja kohtunikud J.-P. Puissochet, J. N. Cunha Rodrigues (ettekandja), R. Schingten ja N. Colneric,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Douwe Egberts, esindajad: *advocaat* G. Glas ja *advocaat* A. Wilsens,

— FICS-World BVBA, esindaja: *advocaat* Y. Van Wallendael,

- Belgia valitsus, esindaja: A. Snoecx,

- Euroopa Parlament, esindajad: A. Baas ja M. Moore,

- Euroopa Liidu Nõukogu, esindaja: E. Karlsson,

- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. França ja M. H. Speyart,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 6. novembri 2003. aasta kohtuistungil ära kuulanud Douwe Egberts NV, keda esindas *advocaat* T. Heremans, FICS-World BVBA, keda esindasid Y. Van Wallendael ja *advocaat* M. Roosen, Belgia valitsuse, keda esindasid J. Devadder ja D. Haven, parlamendi, keda esindasid A. Baas ja M. Moore, nõukogu, keda esindasid E. Karlsson ja B. Driessen, ja komisjoni, keda esindasid M.-J. Jonczy ja A. Nijenhuis, suulised märkused,

olles 11. detsembri 2003. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 28. juuni 2002. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 1. juulil 2002, esitas Rechtbank van Koophandel te Hasselt EÜ artikli 234 alusel eelotsuse küsimused EÜ artikli 28 tõlgendamiseks, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiivi 1999/4/EÜ kohvi- ja siguriekstraktide kohta (EÜT L 66, lk 26) artikli 2 tõlgendamiseks ja selle kehtivuse tuvastamiseks ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, lk 29) artikli 18 tõlgendamiseks.
- 2 Nimetatud küsimused tekkisid kohtuvaidluses, mis puudutasid „DynaSvelte Café”-nimelise toote turuleviimist Belgias viisil, mis on äriühingu Douwe Egberts NV (edaspidi „Douwe Egberts”) väitel vastuolus toidu reklaami ja märgistamist reguleerivate siseriiklike õigusnormidega.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

- 3 Direktiivi 1999/4 artiklis 2 sätestatakse:

„Direktiivi 79/112/EMÜ kohaldatakse lisas määratletud toodete suhtes järgmistel tingimustel:

- a) lisas loetletud tootenimetusi kohaldatakse ainult seal loetletud toodete suhtes ja neid tuleb kasutada kaubanduses nende toodete määratlemiseks. Neid nimetusi täiendatakse vajaduse korral sõnadega:

„pasta” või „pastataoline”

või

„vedelik” või „vedelal kujul”.

[...]”

- 4 Sama direktiivi artikliga 3 sätestatakse:

„Lisas määratletud toodete kohta ei võta liikmesriigid vastu siseriiklikke sätteid, mida ei ole ette nähtud käesoleva direktiiviga.”

- 5 Direktiivi 1999/4 lisa punktiga 1, mille pealkiri on „Kohviekstrakt, lahustuv kohviekstrakt, lahustuv kohv või kiirkohv”, täpsustatakse muu hulgas:

„Ekstraheerimise teel röstitud kohviubadest saadud kontsentreeritud toode, mille puhul kasutatakse ekstraheerimisvahendina ainult vett ja välistatakse igasugune happe või aluse lisamist eeldav hüdroolüüs.

[...]

Tahke või pastataoline kohviekstrakt ei tohi sisaldada aineid, mis ei pärine kohvi ekstraheerimisest. [...]”

- 6 Direktiivi 2000/13 neljas, viies, kuues ja kaheksas põhjendus on sõnastatud järgmiselt:

„(4) Käesoleva direktiivi eesmärk on sätestada ühenduse üldist laadi eeskirjad, mida kohaldatakse horisontaalselt kogu turuleviidava toidu suhtes.

(5) Erieeskirjad, mida kohaldatakse vertikaalselt ainult teatava konkreetse toidu suhtes, tuleks ette näha kõnealuseid tooteid käsitlevates sätetes.

(6) Toidu märgistamise eeskirjade puhul tuleks esmajoones silmas pidada tarbija teavitamise ja kaitsmise vajadust.

(8) Toote täpset olemust ning omadusi väljendav üksikasjalik märgistamine annab tarbijale võimaluse teha teabel põhinev valik ning on kõige asjakohasem, sest sisaldab kõige vähem vabakaubandust takistavaid asjaolusid.”

7 Direktiivi 2000/13 artikli 2 lõikega 1 sätestatakse:

„Märgistus ja selle meetodid ei tohi:

a) olla ostjat olulisel määral eksitavad, eelkõige:

i) seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu toidu olemus, määratlus, omadused, koostis, kogus, säilivus, päritolu- ja lähteriik, valmistus- või tootmismeetod;

ii) omistades toidule mõju või omadusi, mida toidul ei ole;

iii) andes mõista, et toit on eriomadustega, kui selliste omadustega on tegelikult kõik samalaadsed toidud;

- b) omistada toidule inimeste haigusi ärahoidvaid, ravivaid või leevendavaid omadusi või sellistele omadustele viidata, kui loodusliku mineraalvee ja eritoidu suhtes kohaldatavates ühenduse sätetes ei nähta ette teisiti.”
- 8 Selle direktiivi artikli 2 lõike 3 punktiga b täpsustatakse, et lõigetes 1 ja 2 ettenähtud keelde ja piiranguid kohaldatakse ka reklaami suhtes.
- 9 Sama direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt:

„Toidu märgistamisel artiklite 4–17 kohaselt, kui nendes sisalduvate erandite alusel ei ole sätestatud teisiti, on kohustuslik esitada ainult järgmised üksikasjalikud andmed:

1) nimetus, mille all toodet müüakse;

[...]”.

- 10 Nimetatud direktiivi artikliga 5 sätestatakse:

„1. Nimetus, mille all toitu müüakse, on kõnealuse toidu suhtes kohaldatavates ühenduse sätetes ettenähtud nimetus.

[...]

2. Nimetust, mille all toodet müüakse, ei tohi asendada kaubamärgi, margitoote nime või väljamõeldud nimetusega.

[...]”

11 Vastavalt direktiivi 2003/13 artiklile 18:

„1. Liikmesriigid ei või takistada toiduga kauplemist, mis toimub käesolevas direktiivis ettenähtud eeskirjade kohaselt, ühtlustamata siseriiklike normide kohaldamise teel, millega reguleeritakse märgistamist ja esitlemist teatavate toitude või toidu puhul üldiselt.

2. Lõiget 1 ei kohaldata ühtlustamata siseriiklike normide suhtes, mille kohaldamist õigustavad:

— rahvatervise kaitse,

— pettuse ärahoidmine tingimusel, et kõnealused normid ei takista käesolevas direktiivis ettenähtud mõistete ja eeskirjade rakendamist,

- tööstus- ja kaubandusomandi õiguste kaitse, päritolumärgistuse ja registreeritud päritolunimetuste kaitse ja ebaausa konkurentsi vältimine.”

Siseriiklik õigus

- 12 Kuninga 5. märtsi 1987. aasta dekreet, milles käsitletakse kohvi ja kohviasendajaid (*Moniteur belge*, 12.6.1987, lk 9035), sätestab eeskätt:

„Käesoleva dekreeidi kohaldamisel tähendab:

1° kohvi: nõuetekohaselt puhastatud ja röstitud kohvipõõsaste uba (*Coffea* perekonda kuuluv sort); [...]”.

- 13 Kuninga dekreeidi artikli 3 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Artiklis 1 ettenähtud toiduainete turuletoomisel võib ainult ja peab kasutama nimetusi, mis vastavad selles artiklis sisalduvate toitude määratlusele.”

- 14 Toidu reklaami reguleeriva 17. aprilli 1980. aasta kuninga dekreeedi (*Moniteur belge*, 6.5.1980, lk 5476) artikliga 2 sätestatakse:

„Toidu reklaamides on keelatud kasutada:

[...]

3° viiteid salenemisele;

[...]

7° viiteid arstlikule soovitusel, tunnistusel, avaldusel, arvamusel või heakskiitudule, välja arvatud selgitust, et toitu ei või tarbida arsti ettekirjutuse vastaselt; [...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 15 Douwe Egberts valmistab ja turustab Belgia turul kolvi kaubamärgi „Douwe Egberts” all. Ta vaidlustab kohtus selle, et turule on toodud „DynaSvelte Café”-nimeline toode, mida valmistab Westrom Pharma NV ning mille edasimüüja oli kuni 31. detsembrini 2001 Christophe Souranis, kes tegutses ärinime „Établissements FICS” all ja alates 1. jaanuarist 2002 ärinime „FICS-World BVBA” all.

- 16 Douwe Egberts väidab Rechtbank van Koophandel'is toimivas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses, et nimetatud toote purkidel, pakenditel ja kasutusjuhenditel esitatud andmetega, st „täielik läbimurre kaalujälgimises”, „salendav, parem kaalujälgimine, takistab üleliigse rasva ladestumist” ja „Ameerika Ühendriikides patenteeritud meetod, mille on välja töötanud dr Ann de Wees Allen Glycemie Research Institute'ist” rikutakse toidu reklaami ja mürgistamist reguleerivaid erinevaid siseriiklikke õigusnorme.
- 17 Kuna Rechtbank van Koophandel te Hasselt leidis, et kohtuvaidluse tulemus sõltub ühenduse õiguse tõlgendamisest ja direktiivi 1999/4 kehtivuse hindamisest, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 1999/4/EÜ [...] artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi lisas nimetatud toodete puhul võib kasutada vaid selles ettenähtud müüginimetusi ilma, et lisaks nendele võiks kasutada ka muid nimetusi (nagu kaubanimi või väljamõeldud nimi), või kas artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi lisas nimetatud müüginimetusi võib kasutada üksnes selles lisas nimetatud toodete puhul, kuid nendele lisaks võib kasutada ka muid nimetusi (nagu kaubanimi või väljamõeldud nimi)?

2. Kui Euroopa Kohus [...] on arvamusel, et direktiivi 1999/4/EÜ artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi lisas nimetatud toodete puhul võib kasutada üksnes selles ettenähtud müüginimetusi ilma, et nendele lisaks võiks kasutada ka muid nimetusi (nagu kaubanimi või väljamõeldud nimi), siis kas sellest tulenevalt on asjaomane direktiiv vastuolus EÜ asutamislepingu artikliga 28,

millega keelatakse Euroopa Ühenduse liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samaväärse toimega meetmed, sest tõlgendades seda direktiivi nende toodete puhul, mis vastavad direktiivi lisas kohviekstraktide määratlusele,

— välistatakse peale nimetuste „kohviekstrakt” või „kiirkohv” sellise nimetuse nagu „kohv” kasutamine;

— jäetakse nimetuse „kohv” kasutamine vaid üht liiki „kohvile” ehk kohvioale;

— ja seetõttu eraldatakse kohviturg kunstlikult teistest konkureerivatest toodetest, mis on peale kohviolet muud kohviliigid nagu kohviekstrakt ja kiirkohv?

3. Kas direktiivi 2000/13/EÜ artikli 18 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et toidu märgistamist ja esitlemist ning reklaamimist reguleerivad siseriiklikud õigusnormid, millega keelatakse toidu märgistamisel ja/või esitlemisel ja/või nende reklaamimisel teatavate andmete nagu „viited salenemisele” ja „viited arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule” esitamine, kuigi direktiivis ei keelata selliseid andmeid, on asjaomase direktiiviga vastuolus, kui arvestada asjaomase direktiivi kaheksandat põhjendust, milles kinnitatakse, et kõige asjakohasem on märgistamine, mis sisaldab kõige vähem vabakaubandust takistavaid asjaolusid, ja et asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme ei või seetõttu kohaldada?

4. Kas direktiivi 2000/13/EÜ artikli 18 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et „rahvatervise kaitse” all tuleb mõista toidu märgistamist, esitlemist ja reklaamimist reguleerivaid ühtlustamata siseriiklikke õigusnorme, millega keelatakse teatavate andmete nagu „viited salenemisele” ja „viited arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule” esitamine?

5. Kas EÜ asutamislepingu artiklit 28 tuleb tõlgendada nii, et toidu märgistamist, esitlemist ja reklaamimist reguleerivaid siseriiklikke õigusnorme, mis on Euroopa tasandil ühtlustamata ja rikuvad seetõttu direktiivi 2000/13/EÜ selles osas, milles nendega keelatakse märgistamisel ja/või esitlemisel ja/või reklaamimisel teatavate andmete nagu „viited salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule” esitamine, tuleb pidada Euroopa Ühenduse liikmesriikidevahelisteks koguselisteks impordipiiranguteks ja samaväärse toimega meetmeteks, kui:

— ühelt poolt kehtestatakse asjaomaste siseriiklike õigusnormidega täiendav kohustus toidu impordile, imporditavate toiduainete vastavusse viimiseks siseriikliku õigusega, millega takistatakse liikmesriikidevahelist kaubandust;

ja

— teiselt poolt ei kohaldata asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme kõikide asjaomaste ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad siseriiklikul territooriumil, sest on olemas täiesti võrreldavad tooted (nagu kosmeetikatooted), mille suhtes

asjaomaseid õigusnorme ega mingisuguseid võrdväärseid õigusnorme ei kohaldata, mistõttu siseriiklik kohus ei või asjaomaseid õigusnorme kohaldada?”

Esialgsed märkused

- 18 Belgia valitsus, parlament ja nõukogu väljendasid oma kahtlust, et „DynaSvelte Café”-nimeline toode võiks olla selline, mis võiks käesoleval juhul takistada direktiivi 1999/4 kohaldamist. Komisjon rõhutab, et kui see toode ei ole tavaliseks tarbimiseks, vaid pigem eritoiduks mõeldud toiduaine, ei kuulu see direktiivi 2000/13 kohaldamisalasse.
- 19 Tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artiklis 234 sätestatud Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö raames vaid siseriiklikul kohtul, kes asja menetleb ja kes vastutab tehtava lahendi eest, pädevus hinnata kohtuasja eripärasid arvestades, kas kohtuotsuse tegemiseks on vaja eelotsust ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimused on asjakohased (vt eelkõige 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 38, ja 5. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-438/01: Design Concept, EKL 2003, lk I-5617, punkt 14).
- 20 Käesolevas asjas esitatud küsimustele tuleb järelikult vastata lähtudes eeldustest, millel eelotsusetaotlus põhineb, ehk sellest, et „DynaSvelte Café”-nimeline toode on tavaliseks tarbimiseks mõeldud toiduaine ja et see kuulub direktiivi 1999/4 kohaldamisalasse.

Esimene küsimus

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib esimeses küsimuses sisuliselt seda, kas direktiivi 1999/4 lisas nimetatud toodete turustamisel võib kasutada üksnes selles nimetatud müüginimetusi või võib lisaks müüginimetustele kasutada muid nimetusi nagu kaubanimi või väljamõeldud nimi.
- 22 Kohe alguses tuleb rõhutada, et direktiiv 2000/13 kehtestab üldised ja horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõikide toitude suhtes, seevastu direktiivis 1999/4 on sätestatud eri- ja vertikaalsed sätted, millega reguleeritakse üksnes kohvi- ja siguriekstrakte.
- 23 Sellest tulenevalt on direktiiv 1999/4 direktiivi 2000/13 viiendas põhjenduses mõeldud valdkonna direktiiv ja seda tuleb tõlgendada direktiivi 2000/13 kontekstis.
- 24 Vastavalt direktiivi 1999/4 artikli 2 punktile a „lisas loetletud tootenimetusi kohaldatakse ainult seal loetletud toodete suhtes ja neid tuleb kasutada kaubanduses nende toodete määratlemiseks”.
- 25 Esiteks nähtub sellest, et müüginimetusi, eriti „kohviekstrakt”, „lahustuv kohviekstrakt”, „lahustuv kohv” ja „kiirkohv” ei või kasutada nende toodete turustamiseks, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 1999/4, ja teiseks, et selline kasutamine on kohustuslik.

- 26 Muu hulgas on parlament ja komisjon täpsustanud, et direktiivi 2000/13 artikkel 3 loetleb andmed, mis on toidu märgistamisel kohustuslikud, ja kuhu kuulub ka müüginimetus ilma, et see välistaks muude andmete kasutamist.
- 27 Peale selle näeb direktiivi 2000/13 artikli 5 lõige 2 ette, et nimetust, mille all toodet müüakse, ei tohi asendada kaubamärgi, margitoote nime või väljamõeldud nimetusega, kuid ei keela nende samaaegset kasutamist.
- 28 Direktiivi 1999/4 artikkel 2 ei keela seega väljamõeldud nime ja kaubanime märkimist lisaks kohustuslikule müüginimetusele. Säärane keeld piiraks tarbijate teavitamist käesolevas põhikohtuasjas käsitletava toote omadustest ja oleks vastuolus direktiivi 2000/13 kuuendas põhjenduses nimetatud eesmärkidega.
- 29 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 1999/4 artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et selle direktiivi lisas nimetatud toodete turustamisel pole välistatud muude nimetuste nagu kaubanimi ja väljamõeldud nimi kasutamine lisaks müüginimetustele.

Teine küsimus

- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas küsimuse direktiivi 1999/4 artikli 2 kehtivusest üksnes juhuks, kui Euroopa Kohus oleks esimese küsimuse vastuses

tõlgendanud asjaomast artiklit nii, et sellega keelatakse asjaomase direktiivi lisas nimetatud toodete puhul kasutada lisaks müüginimetustele muid nimetusi.

- 31 Arvestades esimese küsimuse vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kolmas, neljas ja viies küsimus

- 32 Nende küsimustega, mida tuleb uurida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas EÜ artikli 28 ja direktiivi 2000/13 artikli 18 lõigetega 1 ja 2 on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega keelatakse toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel viited „salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”.
- 33 Eelotsusetaotlusest nähtub, et kuninga 17. aprilli 1980. aasta dekreediga keelatakse vaidlusaluste andmete esitamine mitte üksnes toidu reklaamis, vaid ka nende märgistamisel.
- 34 Nagu Euroopa Kohus on oma 12. detsembri 1990. aasta otsuses C-241/89: SARPP (EKL 1990, lk I-4695, punkt 15) otsustanud, erinevad märgistamist reguleerivad direktiivi sätted oluliselt reklaami reguleerivatest sätetest. Direktiivi üldise ja horisontaalse olemuse tõttu lubatakse liikmesriikidel direktiivi kaudu säilitada ja vastu võtta norme lisaks direktiiviga kehtestatud normidele. Liikmesriikidel märgistamise valdkonnas säiliva pädevuse piirid pannakse direktiivis endas paika, sest direktiivi artikli 18 lõikes 2 loetletakse ammendavalt need põhjused, millega võib

õigustada selliste ühtlustamata siseriiklike normide kohaldamist, millega keelatakse direktiivile vastavate toitude turustamine. Direktiivi 2000/13 artikkel 18 ei ole sellegipoolest kohaldatav reklaami suhtes. Järelikult küsimust, kas selles valdkonnas on ühenduse õigusega vastuolus siseriiklike õigusnormide kohaldamine, millega täiendatakse direktiiviga ettenähtud norme, tuleb uurida muu hulgas asutamislepingu kauba vaba liikumist käsitlevate sätete ja eeskätt EÜ artiklite 28 ja 30 kontekstis.

- 35 Seega tuleb eraldi välja selgitada asjaomaste siseriiklike õigusnormide osad, mis puudutavad esiteks märgistamist ja teiseks toidu reklaamimist.

Toidu märgistamine

- 36 Direktiivi 2000/13 artikli 2 lõike 1 punktid a ja b keelavad inimeste haiguste ravimist puudutavad mis tahes andmed sõltumata sellest, kas need võivad tarbijat eksitada või mitte, ning sellised tervist puudutavad andmed, millega ei viidata üldse haigustele, vaid pigem näiteks tervisele, kuid mis osutuvad eksitavateks (vt 23. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-221/00: komisjon v. Austria, EKL 2003, lk I-1007, punkt 35, ja otsus liidetud kohtuasjades: C-421/00, C-426/00 ja C-16/01: Sterbenz ja Haug, EKL 2003, lk I-1065, punkt 28).

- 37 Muu hulgas takistab direktiivi 2000/13 artikli 18 lõige 1 liikmesriikidel võtta toitude turustamist keelavaid meetmeid vastavalt selle direktiiviga ettenähtud eeskirjadele.

- 38 Eelnevast nähtub, et selliseid toite, mille määrgistus sisaldab mitteeksitavaid viiteid tervisele, tuleb pidada direktiivi 2000/13 sätetele vastavaks ning liikmesriigid ei või keelata nende turustamist võimaliku ebakorrektse määrgistamise põhjendusel (eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v. Austria*, punkt 37, ja kohtuotsus *Sterbenz ja Haug*, punkt 30).
- 39 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 34, lubab direktiiv 2000/13 liikmesriikidel siiski kohaldada ühtlustamata siseriiklike õigusnorme, millega keelatakse selle direktiiviga vastavuses olevate toitude turustamine, kui need on õigustatud direktiivi artikli 18 lõikega 2, ilma et neid oleks vajalik seejuures EÜ artiklite 28 ja 30 suhtes hinnata. Loetletud põhjuste hulgas esinevad ka rahvatervise ja tarbijate kaitse.
- 40 Kuna kuninga 17. aprilli 1980. aasta dekreeidi vaidlusaluste sätetega keelatakse kõik viited „salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule” sõltumata sellest, kas nende viidetega võidakse tarbijat eksitada, ja selles osas, milles need ei puuduta inimese haigusi, tuleb neid pidada ühtlustamata siseriiklikeks normideks, mille vastavus ühenduse õigusele sõltub põhjustest, millel need põhinevad, ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimisest.
- 41 Kuigi direktiivi 2000/13 artikli 2 lõikega 1 keelatakse esiteks mis tahes viited haiguste ärahoidmise, ravimise või leevendamise kohta, isegi kui need ei ole oma olemuselt ostjat eksitavad, ja teiseks haiguste ravimist puudutavad eksitavad viited, tuleb sedastada, et rahvatervise kaitsega, isegi kui oletada, et sellega seotud ohtude esinemine on teatud olukordades võimalik, ei saa õigustada sellist kaupade vaba liikumist piiravat korda, mis tuleneb asjaomastest siseriiklikest õigusnormidest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v. Austria*, punkt 48, ning kohtuotsus *Sterbenz ja Haug*, punkt 37).

- 42 Tegelikult on sellise ohu tervisele ärahoidmiseks olemas vähem piiravad meetmed, mille hulgas on ka asjaomase toote valmistaja või edasimüüja kohustus esitada kahtluste korral tõendeid, et märgistusel esitatud andmed vastavad tõele (vt 28. jaanuari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-77/97: Unilever, EKL 1999, lk I-431, punkt 35, ning eespool viidatud kohtuotsus Sterbenz ja Haug, punkt 38).
- 43 Teatavate salenemist või arstlikku soovitusi puudutavate viidetega toitude märgistamise täieliku keelustamise, ilma et juhtumite kaupa uuritaks, kas asjaomane märgistus võib ostjat eksitada, tagajärg oleks see, et selliste viidetega toite ei võiks Belgias vabalt turustada isegi juhul, kui need ei ole eksitavad.
- 44 Selline meede läheb kaugemale sellest, mis on vajalik pettuste eest tarbijate kaitsmise eesmärgi saavutamiseks ega ole seega õigustatud direktiivi 2000/13 artikli 18 lõike 2 alusel.
- 45 Peale selle, juhtudel, mil asjaomased andmed on teaduslikult põhjendatud, antakse nendega tarbijatele asjakohast teavet, mis võib kallutada neid toodet ostma ja tarbima, või veenab neid seda mitte tegema.
- 46 Lõpuks, mis puudutab seda, et teatavatel juhtudel võib olla raske kindlaks teha teatavate andmete eksitavat olemust, tuleb meelde tuletada, et siseriiklike kohtute ülesanne on kõikides kahtlusi tekitavates olukordades kujundada piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise tarbija eeldatavat ootust arvestav seisukoht (vt muu hulgas 4. aprilli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-465/98: Darbo, EKL 2000, lk I-2297, punkt 20, ning eespool viidatud kohtuotsus Sterbenz ja Haug, punkt 43).

- 47 Seega tuleb vastata kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele osas, mis puudutab toidu märgistamist, et direktiivi 2000/13 artikli 18 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis keelavad toidu märgistamisel ja esitlemisel viited „salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”.

Toidu reklaam

- 48 Siseriiklike õigusnormide osade puhul, mis puudutavad toidu reklaami, tuleb rõhutada, et esiteks on need õigusnormide märgistamist reguleerivate õigusnormidega identsed ja teiseks, et direktiivi 2000/13 artikli 2 lõike 1 sätteid, mida kohaldatakse märgistamise suhtes, on selle direktiivi artikli 2 lõike 3 punkti b alusel kohaldatavad ka reklaami suhtes.
- 49 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 36 ja 40 tehtud järeldusi, tuleb asuda seisukohale, et täieliku keelu puhul viidata toidu reklaamis „salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”, on tegemist direktiiviga 2000/13 ühtlustamata õigusnormidega.
- 50 Liikmesriikidevaheline kaupade vaba liikumine on EÜ asutamislepingu aluspõhimõte, mis on väljendunud EÜ artikliga 28 kehtestatud liikmesriikidevaheliste koguseliste impordipiirangute ja kõikide samaväärse toimega meetmete keelamises.

- 51 Nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, siis selleks, et siseriiklikud õigusnormid, millega piiratakse või keelatakse teatavat müügikorraldust, jääksid väljapoole EÜ artikli 28 kohaldamisala, ei tohi need takistada teisest liikmesriigist pärit toodetel juurdepääsu turule ega takistada seda rohkem kui siseriiklike toodete turule juurdepääsu (24. novembri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91: Keck ja Mithouard, EKL 1993, lk I-6097, punkt 17).
- 52 Tuleb rõhutada, et toitudel, mis on seaduslikult valmistatud ja turustatud muudes liikmesriikides, kus vastavalt direktiivi 2000/13 sätetele võib mitteeksitavalt viidata tervisele, oleks juurdepääs Belgia turule piiratud. Ei saa välistada võimalust, et see, et asjaomane ettevõtja peab loobuma eriti tõhusaks peetud reklaamist, võib osutada impordi takistuseks (vt selle kohta eespool viidatud SARPP-i kohtuotsus, punkt 29).
- 53 Lisaks takistab toote omaduste reklaamimise täielik keeld teiste liikmesriikide päritolu uute toodete juurdepääsu turule rohkem võrreldes siseriiklike toodetega, millega tarbijad on paremini tuttavad (vt selle kohta 8. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-405/98: Gourmet International Products, EKL 2001, lk I-1795, punkt 21).
- 54 Siseriiklike õigusnormidega kehtestatud keeld on seega ühendusesisene kaubandustakistus, mis jääb EÜ artikli 28 kohaldamisalasse.
- 55 Sellist takistust võib õigustada üksnes EÜ artiklis 30 loetletud üldise huvi põhjustega, mille hulgas on inimeste elu ja tervise kaitse, või kohustuslike nõuetega, muu hulgas tarbijate kaitsega. Samuti peab see olema kohane, et tagada sellega taotletava

eesmärgi saavutamine ega tohi ületada seda, mis on vajalik selle saavutamiseks (vt selle kohta 9. juuli 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-34/95–C-36/95: De Agostini ja TV-Shop, EKL 1997, lk I-3843, punkt 45).

- 56 Põhjused, millele tuginetakse asjaomaste siseriiklike õigusnormide reklaami puudutavate külgede õigustamiseks, on identsed selles ulatuses, mis on esitatud märgistamist reguleerivate asjaomaseid õigusnorme puudutavate aspektide õigustamiseks, ehk rahvatervise kaitse ja eksitamise ärahoidmine. Käesoleva kohtuotsuse punktides 41–46 märgitud põhjustel ei saa nende argumentidega nõustuda.
- 57 Vastupidi sellistele siseriiklikele õigusnormidele, mis lähevad märgistamise puhul direktiiviga 2000/13 vastuollu ja mida ei või kohaldada imporditud ega kodumaiste toitude suhtes, on reklaami reguleerivate siseriiklike õigusnormide, mis on vastuolus EÜ artiklitega 28 ja 30, kohaldamine keelatud vaid imporditud toodete, kuid mitte siseriiklike toodete suhtes (eespool viidatud kohtuotsus SARPP, punkt 16).
- 58 Arvestades seda, et eelotsusetaotluse määrusest ilmneb, et põhikohtuasi ei puuduta imporditud toite, tuleb siseriiklikul kohtul kontrollida, millisel määral kehtestatakse siseriiklikus õiguses kohustus anda siseriiklikele majandusettevõtjatele samad õigused, nagu antakse samas olukorras olevatele teiste liikmesriikide majandusettevõtjatele ühenduse õiguse alusel (vt selle kohta 5. detsembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-448/98: Guimont, EKL 2000, lk I-10663, punkt 23).
- 59 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale, neljandale ja viiendale küsimusele toitude reklaami kohta vastata, et EÜ artikleid 28 ja 30 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega keelatakse teistest

liikmesriikidest imporditud toidu reklaamis viited „salenemisele” ja „arstlikule soovitusel, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”.

Kohtukulud

- 60 Euroopa Kohtule märkusi esitanud Belgia valitsus, parlament, nõukogu ja komisjon kannavad ise oma kohtukulud. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (teine koda),

vastuseks Rechtbank van Koophandel te Hasselt'i 28. juuni 2002. aasta otsusega esitatud küsimustele otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiivi 1999/4/EÜ kohvi- ja siguriekstraktide kohta artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi lisas loetletud toodete turustamisel ei ole lisaks

müüginimetustele keelatud kasutada muid nimetusi nagu kaubanime või väljamõeldud nime.

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 18 lõikeid 1 ja 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus käesolevas asjas vaadeldavad siseriiklikud õigusnormid, mis keelavad toidu märgistamisel ja esitlemisel viidata „salenemisele” ja „arstlikule soovitusele, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”.

3. EÜ artikleid 28 ja 30 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis keelavad teistest liikmesriikidest imporditud toidu reklaamis viidata „salenemisele” ja „arstlikule soovitusele, tunnistusele, avaldusele, arvamusele või heakskiidule”.

Timmermans

Cunha Rodrigues

Puissochet

Schintgen

Colneric

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. juulil 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Teise koja esimees

R. Grass

C. W. A. Timmermans